

УДК 378.89(075.8)  
JEL: A13; A29; D89  
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-1-6-11>

## ОБҐРУНТУВАННЯ ВАЖЛИВОСТІ ДОТРИМАННЯ ЕТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

©2023 ГАМЕРСЬКА І. С., ОЛІЙНИК Т. І.

УДК 378.89(075.8)  
JEL: A13; A29; D89

### Гамерська І. С., Олійник Т. І. Обґрунтування важливості дотримання етичних принципів для забезпечення доброчесності в наукових дослідженнях

Метою статті є вивчення впливу етичних принципів на формування наукових досліджень. У статті проаналізовано проблеми, з якими стикаються дослідники при написанні та публікації своїх наукових здобутків у світі загалом і в Україні зокрема. Обґрунтовано доцільність дотримання етичних норм і правил у дослідженнях. Запропоновано до розгляду етичні принципи та їх вплив на наукові дослідження. Порушено питання авторства, його важливості і правильна задокументованість. Розглянуто критерії, яким повинен відповідати автор; визначено, з якими проблемами він може зіткнутися в разі неправильного задокументування свого авторства в наукових журналах. Висвітлено важливість недопущення конфлікту інтересів, розкрито причини та види таких конфліктів. Порушено проблему плагіату, його форми та масштабів; висвітлено питання правильного оформлення посилань та цитат іншого автора. Підкреслено важливість уникнення одночасного подання статті в різні журнали, розкрито сутність та способи уникнення, а також наслідки в разі порушення цього принципу. Порушено питання щодо перекладу досліджень, його правила та вимоги. Описано принципи сумлінного проведення досліджень; розкрито сутність понять «фабрикація» та «фальсифікація»; описано правила використання методу цифрового поліпшення зображення. Розкрито питання публікації фрагментованих результатів дослідження, сутність і відмінність від повторної подачі рукопису. Наведено наслідки публікації фрагментованих результатів. Як висновок у статті описано тенденції дотримання етичних норм і принципів в Україні, а також проблеми, з якими стикаються вітчизняні дослідники, та наслідки для нашої країни.

**Ключові слова:** етика, етичні принципи дослідження, академічна доброчесність, авторство, плагіат, авторське право, конфлікт інтересів, фабрикація, фальсифікація.

**Рис.:** 2. **Бібл.:** 12.

**Гамерська Інна Сергіївна** – студентка факультету економіки, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (просп. Гагаріна, 72, Дніпро, 49010, Україна)

**E-mail:** [gamersk178@gmail.com](mailto:gamersk178@gmail.com)

**ORCID:** <https://orcid.org/0000-0001-8920-5130>

**Олійник Тетяна Іванівна** – кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри підприємництва та управління підприємствами, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (просп. Гагаріна, 72, Дніпро, 49010, Україна)

**E-mail:** [tetanaoliinyk@ukr.net](mailto:tetanaoliinyk@ukr.net)

**ORCID:** <https://orcid.org/0000-0003-1224-3790>

**Researcher ID:** <https://www.webofscience.com/wos/author/record/T-4475-2017>

UDC 378.89(075.8)  
JEL: A13; A29; D89

### **Hamerska I. S., Oliinyk T. I. Substantiating the Importance of Adherence to Ethical Principles to Ensure Integrity in Scientific Research**

The purpose of the article is to study the influence of ethical principles on the formation of scientific research. The article analyzes the problems faced by researchers when writing and publishing their scientific achievements in the world in general and in Ukraine in particular. The expediency of observing ethical norms and rules in research is substantiated. Both the ethical principles and their influence on scientific research are proposed for consideration. The issue of authorship, its importance and correct documenting are raised. The criteria that the author must meet are considered also; it is defined what problems a person may encounter in case of incorrect documentation of her or his authorship in scientific journals. The importance of preventing conflicts of interest is highlighted, the causes and types of such conflicts are covered. The problem of plagiarism, its form and scale is raised; the issue of correct editing of references and citations of another author is illuminated. The importance of avoiding simultaneous submission of an article to different journals is emphasized, disclosing the essence and methods of such a practice as well as the consequences in case of violation of this principle. The issue of translation of research, its rules and requirements is raised. The principles of conscientious research are described; the essence of the concepts of «fabrication» and «falsification» is revealed; the rules for using the method of improvement of digital images are described. The issue of publication of fragmented research results, the essence and difference from the re-submission of the manuscript are disclosed. The consequences of publishing fragmented results are given. As a conclusion, the article describes the trends in compliance with ethical norms and principles in Ukraine, as well as the problems faced by domestic researchers, and the consequences for our country.

**Keywords:** ethics, ethical principles of research, academic integrity, authorship, plagiarism, copyright, conflict of interest, fabrication, falsification.

**Fig.:** 2. **Bibl.:** 12.

**Hamerska Inna S.** – Student of the Faculty of Economics, Oles Honchar Dnipro National University (72 Haharina Ave., Dnipro, 49010, Ukraine)

**E-mail:** [gamersk178@gmail.com](mailto:gamersk178@gmail.com)

**ORCID:** <https://orcid.org/0000-0001-8920-5130>

**Oliinyk Tetiana I.** – PhD (Economics), Associate Professor, Head of the Department of Entrepreneurship and Enterprise Management, Oles Honchar Dnipro National University (72 Haharina Ave., Dnipro, 49010, Ukraine)

**E-mail:** [tetanaoliinyk@ukr.net](mailto:tetanaoliinyk@ukr.net)

**ORCID:** <https://orcid.org/0000-0003-1224-3790>

**Researcher ID:** <https://www.webofscience.com/wos/author/record/T-4475-2017>

Сьогодні питання дотримання етичних принципів у наукових дослідженнях постає дуже гостро, оскільки недобросовісні дослідники часто використовують інтелектуальну власність іншої людини. Тому виникла потреба у створенні правил, яких повинні дотримуватися науковці, щоб не допустити виникнення такої ситуації, коли права власників були не враховані або порушені. Адаже за незаконне використання чужої інтелектуальної власності без згоди на те автора або привласнення чужих наукових здобутків настає цивільно-господарська й адміністративна відповідальність, а якщо це завдало матеріальних збитків у значному розмірі, передбачено навіть кримінальну. Обговорення етичних проблем, що породжуються використанням результатів наукових досліджень, має тривалу історію. Тим часом сама постановка питання про те, що етичні міркування та оцінки можуть застосовуватися не тільки до практичного використання цих результатів, але й до процесів їх отримання, навіть і сьогодні багатьом видається не просто нонсенсом, а майже замахом на свободу наукового пошуку.

Багато як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників приділяли достатню увагу визначенню сутності академічної доброчесності та принципів для реалізації. Цю проблему розглянуто у працях В. ван Олстіна, І. Ордоріка, Д. Раббана, К. Рассела, О. Фісса, Ф. Хатчесона, С. Хука, Е. Шилса, В. Боняка, Д. Герцюка, Ю. Верланова, Н. Маслової, Ю. Юринець та інших. Існує багато різних видів інтерпретації визначення академічної недоброчесності, але спільною рисою в усіх визначеннях є факт привласнення собі досягнень інших дослідників. Тереза Фішман (*T. Fishman*) описувала дослідницьку недоброчесність так: «академічним плагіатом є академічна поведінка, яка характеризується такими п'ятьма кумулятивними ознаками: коли певна особа використовує слова, ідеї чи результати праці, що належать іншому визначеному джерелу чи людині без посилання на джерело, з якого вони були запозичені, у ситуації, в якій правомірно очікується вказування авторства оригіналу з метою отримати певну користь, пошану, вигоду, які не обов'язково мають бути грошового характеру» [1]. У Стенфордському університеті академічною недоброчесністю називають «використання без надання обґрунтованого та належного цитування або визнання автором чи джерелом з оригінальної роботи іншої людини незалежно від того, чи є ця робота кодом, формулою, ідеєю, мовою, дослідженням, стратегією, текстом тощо» [2]. Професори Кембриджського університету вважають основною формою прояву дослідницької недоброчесності плагіат, трактуючи це так: «подання власної праці, незалежно від наявності наміру обманувати, як роботи, яка частково чи цілком запозичена з чужої праці без належного посилання» [2].

У [3] наведено розуміння поняття академічної доброчесності, принципи її дотримання, види пору-

шень і відповідальності, ґрунтуючись на нормативній базі України.

Як видно, існує безліч підходів до визначення академічної недоброчесності. Автори приділяли особливу увагу саме академічному плагіату, хоча слід зауважити, що існує ще багато факторів, які безпосередньо впливають на правильність дослідження. Плагіат є лише частиною академічної недоброчесності – це явище, яке лежить на поверхні. Але для того, щоб науковцям вийти на якісно новий рівень у своїх дослідженнях, їм потрібно копнути глибше та з'ясувати, які саме принципи безпосередньо забезпечують цю доброчесність.

*Метою* даного дослідження є дати визначення етичним принципам академічної доброчесності, висвітлити їх вплив на наукове дослідження та навести приклади з історії, коли нехтування цими принципами виявилось фатальною помилкою.

У сучасній науці все більш гострих форм набуває конфлікт між свободою наукового пошуку, з одного боку, і необхідністю захистити гідність, інтереси і права тих, хто опиняється в ролі піддослідних, – з іншого. Наукове співтовариство протягом цілого ряду століть відстоювало принцип свободи дослідження, який, таким чином, набув дуже високого статусу в ієрархії цінностей спільноти. Інакше кажучи, з одного боку, справді, свобода досліджень – це цінність, яку людство вистраждало за багато століть, тож, загалом, буде просто аморально, якщо людство від неї відмовиться. Але, з іншого – нагальною є необхідність на користь людини обмежити цю свободу досліджень. Здається, пошук балансу між цими двома імперативами стане невід'ємною частиною науково-технічного розвитку.

Тому навіть дослідники-початківці усвідомлюють значущість дотримання етичних норм. Плагіат, недобросовісне проведення науково-дослідницької роботи, приховування конфлікту інтересів – це все приклади порушень, що загрожують репутації дослідника та його авторитету в науковій спільноті. Розуміння етичних рамок і правил має першорядне значення для досягнення найкращих результатів у роботі, що, своєю чергою, сприятливо позначається на дослідницькій кар'єрі. Тож доцільно буде розглянути етичні принципи в наукових дослідженнях.

Першим принципом є *правильно задокументоване авторство*. Кожна наукова робота має містити імена авторів. Це необхідно для того, щоб внесок кожного з них у роботу був відмічений. Крім того, всі вказані в роботі автори відповідають за будь-які порушення етичних норм. Умисне спотворення інформації про авторство є неетичним і підриває довіру до самої роботи. Незважаючи на те, що універсального визначення авторства не існує, «автором», як правило, є людина, яка внесла значний інтелектуальний внесок у роботу. Кожен вказаний у роботі автор має відповідати таким основним критеріям:

- ✦ значний внесок у концепцію та проведення роботи, збір даних;
- ✦ аналіз та інтерпретація;
- ✦ підготовка написання або перевірка інтелектуального вмісту статті;
- ✦ затвердження остаточної версії.

Нижче наведено деякі загальні правила, які можуть змінюватися залежно від дисципліни [4]:

- ✦ автори мають бути перераховані в порядку, встановленому спільним рішенням співавторів;
- ✦ особи, залучені до роботи, але які не відповідають переліченим вище критеріям на авторство, повинні бути перераховані в розділі «Дослідники, що брали участь» або в розділі «Подяки».

Такими особами можуть бути вчені, які дають поради щодо роботи або надають місце для проведення досліджень; які здійснюють контроль за ходом роботи; а також особи, котрі надають фінансову підтримку. Автори можуть бути перераховані в алфавітному порядку з позначкою, що всі автори внесли однаковий внесок у роботу та публікацію.

Проте існують три типи авторства, яке є неприйнятним [5]:

1. «Невидимі» автори, які зробили значний внесок у роботу, але не вказані у списку авторів (як правило, їхні послуги оплачуються спонсорами).
2. «Запрошені» автори, які не зробили помітного внеску в роботу, але вказані у списку авторів з метою збільшення ймовірності прийняття до публікації.
3. «Незаслужені» автори, чий внесок у роботу не є значним.

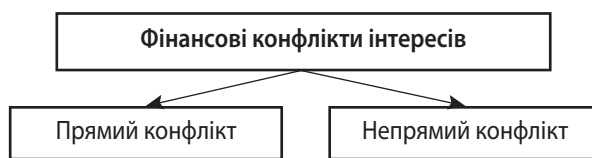
**Н**екоректне вказування авторства може призвести до значних наслідків. Проблеми можуть бути викликані різного роду порушеннями (наприклад, неправдою про свою роль), відмінностями в інтерпретації (наприклад, оцінка значущості вкладу в роботу), а також іншими подібними факторами.

Інші ситуації також є потенційно проблемними: наявність осіб, які брали безпосередню участь у підготовці роботи, але не вказані у списку авторів або тих, що брали участь у дослідженні; використання чужих ідей у роботі та відсутність згадки (посилання) авторів ідеї; використання чийогось імені без його попередньої згоди.

У разі отримання науковим журналом скарги щодо виникнення будь-якої з перелічених вище ситуацій може бути проведено розслідування за участю редакторів журналу та організацією автора для того, щоб знайти вирішення проблеми. Щоб уникнути непорозумінь, рекомендується до початку проведення дослідження організувати зустріч усіх зацікавлених

осіб, під час якої буде вирішено питання авторства. Воно може бути складним і досить делікатним. Молоді дослідники, які зіткнулися з подібними ситуаціями, побоюються того, що розкриття інформації про те, що сталося, може поставити під загрозу їхню репутацію та кар'єру [6]. У даному випадку необхідно приділити достатню кількість часу тому, щоб добре засвоїти загальні вимоги до авторства, а також вимоги, що висувуються кожним окремим науковим журналом. Якщо виникла складна ситуація та є невпевненість, як вчинити, необхідно порадитись зі своїм наставником чи науковим керівником.

**Щ**е одним принципом є *недопущення конфлікту інтересів*. Відкритість і об'єктивність є важливими принципами при проведенні наукових досліджень та в процесі рецензування. Конфлікт інтересів має місце, коли дослідник, автор, редактор чи рецензент має фінансову чи особисту зацікавленість або переконання, які могли б вплинути на його об'єктивність та на його дії. Такі ситуації відомі як подвійні зобов'язання, зіткнення інтересів чи переконань. Найбільш очевидними є фінансові конфлікти інтересів, які зображено на *рис. 1*.



**Рис. 1. Види фінансових конфліктів інтересів**

Джерело: авторська розробка.

1. *Прямий конфлікт*: трудова діяльність, володіння акціями, гранти, патенти.
2. *Непрямий конфлікт*: гонорари, надання консультативних послуг організаціям-спонсорам, володіння паями через пайові інвестиційні фонди.

Приховані фінансові конфлікти інтересів можуть серйозно підірвати довіру до журналу, авторів та до науки в цілому. Конфлікт інтересів може бути обумовлений особистими відносинами, науковою конкуренцією, інтелектуальним захопленням. Наприклад, конфлікт інтересів існує, якщо дослідник [7]:

- ✦ має родича, що працює в компанії, продукт якої він досліджує;
- ✦ має корисливу зацікавленість у результатах дослідження (наприклад, підвищення на роботі залежно від результатів дослідження);
- ✦ особисті переконання, які перебувають у прямиому протиріччі з темою дослідження.

Не все з перерахованого є реалізованим конфліктом інтересів. Конфлікт інтересів може бути потенційним чи реальним. Необхідно враховувати таке: чи є на заваді приналежність дослідника до певної організації для об'єктивного проведення досліджен-



ня чи написання роботи; чи може розумний читач відчувати себе ошуканим або введеним в оману при виявленні факту приналежності дослідника до певної організації. Інформація про потенційні конфлікти інтересів (навіть якщо дослідник не вважає, що вони можуть вплинути на його об'єктивність) має бути повністю розкрито комітетом з питань етики та редактором журналу, до якого подається робота. Усі видавці вимагають розкриття такої інформації у формі супровідного листа або виноски в рукописі. Журнали можуть використовувати подібну інформацію для прийняття редакційних рішень і можуть опублікувати таку інформацію, якщо вона є важливим для читачів рукопису. Журнали можуть відмовити в публікації роботи на підставі розкритого конфлікту інтересів.

Максимальна відкритість є найвірнішим кроком, і при виникненні сумнівів щодо необхідності розкриття інформації цю інформацію слід розкрити [8].

**Н**аступним принципом є *недопущення плагіату*. Одним із найпоширеніших видів неетичної поведінки є плагіат (коли один автор навмисно використовує роботу іншого без попереднього на те дозволу і без будь-якої згадки автора оригіналу). Плагіат може приймати різні форми – від дослівного копіювання до перефразування чужої роботи.

Масштаб плагіату може відрізнятися залежно від того: який обсяг чужої роботи було запозичено – кілька рядків, параграфів, сторінок, уся стаття [9]. Під час проведення роботи над дослідженням нагально необхідним постає вказівка джерел інформації (включно з роботами ваших наставників і вашими власними), що є дуже важливою частиною наукового процесу. При цьому посилання на результати робіт, на підставі яких формується висновки своїх досліджень, є актуальним.

Четвертим принципом є *уникнення одночасного подання статті в різні видання*. Автори повинні переконатися, що їхня робота оригінальна, ніколи раніше не опублікована дослідження, оскільки навмисна й одночасна подача роботи або багаторазова публікація є порушенням видавничої етики. Під одночасною подачею розуміється подача однієї роботи в різні журнали, внаслідок чого ця робота може бути опублікована в кількох виданнях. Під багаторазовою публікацією розуміється ситуація, коли дві або більше робіт, які не мають перехресних посилань, мають одну і ту ж гіпотезу, дані, обговорювані питання або висновки. Багаторазова публікація може бути різною: повне дублювання, часткове суттєве дублювання або навіть дублювання з перефразуванням.

Одночасна публікація оригінальних наукових досліджень у кількох журналах вважається неетичною, оскільки це може призвести до ненавмисного подвійного трактування або до неналежного зважування результатів однієї й тієї ж самої роботи, що спотворює наявні наукові дані.

Переклад статей допускається лише за умови отримання попередньої згоди першого видавництва, а також за умови вказівки повної інформації про оригінальне джерело під час публікації. Основне правило свідчить: статті, представлені для публікації, мають бути оригінальними та не представленими раніше в інших журналах. При подачі автори повинні розкривати інформацію про аналогічні статті (навіть у разі публікації іншою мовою), схожі опубліковані статті, а також їх переклади. Незважаючи на те, що правила щодо повторної публікації можуть змінюватися залежно від її подання, всі видавництва мають певні вимоги до процесу подання статей. У даному разі необхідно ознайомитися з цими вимогами, щоб уникнути порушень.

**Т**акож важливим принципом є *сумлінне проведення досліджень*. У публікаційній етиці під недобросовісним проведенням досліджень розуміється публікація даних або висновків, які не були отримані в результаті проведення експериментів або спостережень, а вигадані чи отримані внаслідок маніпуляцій. Види недобросовісних досліджень зображено на рис. 2.



**Рис. 2. Види недобросовісних досліджень**

Джерело: авторська розробка.

Фабрикація – дані, використані під час проведення дослідження, і результати, які були вигадані.

Фальсифікація – маніпулювання дослідницькими матеріалами, зображеннями, даними, засобами досягнення чи процесами. Фальсифікація включає зміну або виключення даних чи результатів, що спотворює об'єктивність дослідження. Дослідники можуть фальсифікувати дані для досягнення бажаного результату дослідження.

Фабрикація та фальсифікація є серйозними порушеннями етики, тому що ці методи призводять до поширення в науковій спільноті результатів, які не відповідають дійсності. Деякі випадки недобросовісного проведення дослідження можуть бути виявлені без особливих зусиль. Також можна визначити факти маніпуляцій із зображеннями, але при цьому не забороняється застосування методів цифрового поліпшення зображень. Однак «поліпшена» копія має бути аналогічною оригінальному зображенню та має демонструвати аналогічні результати. Якщо зображення зазнало значної обробки, то необхідно вказати тип перетворення в умовних позначеннях (легенді) або в розділі «Матеріали та методи».

Шостим принципом є *недопущення публікації фрагментованих результатів*, коли одна повно-

цінна стаття розбивається на кілька різних. На відміну від повторної подачі рукопису, що передбачає публікацію тих самих результатів досліджень у двох або більше статтях, фрагментування досліджень – це поділ великого дослідження на дві або більше статей. Якщо «фрагменти» одного дослідження засновані на одній і тій самій гіпотезі, вибірці та методах, вони не можуть бути опубліковані окремо. Крім того, кожен «фрагмент» не може бути опубліковано більше одного разу [10].

Публікація фрагментованих результатів може призвести до спотворення інформації, оскільки читачі можуть вважати, що дані, представлені в кожному із фрагментів, отримані з різних досліджуваних зразків. Це призводить до спотворення «наукової бази знань», а також до дублювання даних, що, своєю чергою, забирає час читачів, редакторів і рецензентів, які оцінюють кожен фрагмент окремо. Крім того, це не виправдано підвищує показники цитування автора. Більшість журналів вимагають від авторів, які знають чи припускають, що цей рукопис є частиною більшого дослідження, розкрити цю інформацію, а також додати статті (опубліковані або не опубліковані), які можуть бути частиною аналізованого рукопису.

**Щ**одо того, як недотримання наукової етики виражається в реальному житті, можна навести приклад, коли неналежне проведення досліджень зруйнувало життя людей. Так, відомий випадок Паоло Маккіаріні, хірурга, який прославився передбачуваним медичним проривом, що обіцяв революцію у трансплантації органів. Італійський вчений використовував синтетичні каркаси, засіяні стовбуровими клітинами пацієнтів для створення трансплантатів трахеї. Проте виявилось, що його експерименти на людях не мали під собою жодних доклінічних обґрунтованих досліджень. Померли принаймні семеро з дев'яти пацієнтів, які отримали лікування. Декілька досліджень показали, що Маккіаріні маніпулював деякими даними у своїх наукових публікаціях і звітах, опускаючи або навіть фальсифікуючи результати, щоб його лікування виглядало успішнішим [11]. Також у них було висловлено серйозну критику при прийнятті рішень щодо всіх операцій. Тим часом скандал призвів до звільнення Маккіаріні та відставки кількох посадових осіб Каролінського інституту в Стокгольмі (Швеція). Різні роботи в співавторстві з італійським хірургом також спричинили прояв занепокоєння.

Загалом аналіз недотримання етичних норм надзвичайно ускладнений, а в деяких випадках дуже важко провести чітку межу між провинною та непорозумінням. Хоча дослідники визнають етичні норми, у різних інститутах вони інтерпретуються та застосовуються по-різному. Дослідники зазвичай зобов'язані забезпечувати відповідність етичним вимогам під час наукових досліджень. Ці вимоги мають на увазі

належний дизайн і проведення досліджень, які включають експерименти на людях або тваринах, недопущення наукового проступку (наприклад, фальсифікації даних або плагіату), дотримання правил охорони навколишнього середовища та безпеки, дотримання норм авторського права, інтелектуальної власності та дотримання угоди про конфіденційність [12].

Також не менш важливим фактором є упереджене ставлення самих дослідників, а саме, стереотипність. Стереотипи загалом мають і позитивне значення, якщо вони стають, наприклад, нормативною моделлю для діагностики реального стану об'єкта дослідження. Якщо дійсність збігається зі стереотипом, то відносно плідними можуть бути і відповідні дослідницькі дії. Проте занадто жорстка орієнтація дослідника на прийняту норму призводить до того, що його діяльність спрямована на «підганяння» до стереотипів. Причому до ухвалення такої позиції його часто провокують численні умови: терміни проведення дослідження, нестача відповідного дослідницького апарату, потреба швидкого захисту тощо. Однак ці причини не виправдовують некомпетентну роботу та не забезпечують визнання дослідника в науковому співтоваристві.

## ВИСНОВКИ

На жаль, нині порушення етичних норм і принципів в Україні не рідкість. Особливо болюче питання – порушення авторських прав, через що чимало талановитих дослідників просто бояться відкрито публікувати свої здобутки, адже відчувають себе незахищеними перед шахраями. Це гальмує науково-технічний прогрес, що негативно відбивається на рейтингу нашої країни у списку за рівнем науково-дослідницької діяльності. Отже, щоб задалегідь захистити свої права, необхідно зареєструвати авторське право на дослідження відповідно до встановленої державної процедури. ■

## БІБЛІОГРАФІЯ

1. Fishman T. We know it when we see it» is not good enough: toward a standard definition of plagiarism that transcends theft, fraud, and copyright. *4<sup>th</sup> Asia Pacific Conference on Educational Integrity (4APCEI)*, 28–30 September 2009. Australia : University of Wollongong NSW, 2010. P. 5. URL: <http://ro.uow.edu.au/apcei/09/papers/37/>
2. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : колективна монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
3. Академічна доброчесність: проблеми реалізації та відповідальності. URL: [https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Академічна\\_доброчесність:\\_проблеми\\_реалізації\\_та\\_відповідальності](https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Академічна_доброчесність:_проблеми_реалізації_та_відповідальності)
4. Каличева Н. Є., Маслово В. О. Удосконалення організації виробництва за умов формування креатив-

- ного середовища на підприємстві. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2020. № 70–71. С. 55–63.  
DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i70-71.222127>
5. Сімахова А. О. Глобальний вимір розвитку моделей соціальної економіки. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3. С. 33–39.  
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-33-39>
  6. Кришталь Д. О., Ножко І. О., Копитін Д. Є. Організаційний механізм державного регулювання науково-технічної діяльності у закладах вищої освіти України // Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття : зб. наук. праць Міжнар. наук-практ. конф. (м. Черкаси, 22 липня 2022 р.). Черкаси, 2022. С. 48–52.
  7. Черноіванова Г. С. Концептуально-методологічний підхід до організаційно-економічного забезпечення інноваційної праці. *Бізнес Інформ*. 2022. № 5. С. 27–32.  
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-5-27-32>
  8. Ткаченко Н. Е., Ольшанський О. В. Розвиток soft skills сучасного фахівця в закладі вищої освіти. *Бізнес Інформ*. 2022. № 1. С. 185–191.  
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-185-191>
  9. Димченко О. В., Єсіна В. О., Рудаченко О. О., Тараруєв Ю. О. Пропозиції щодо державного фінансування наукової діяльності в Україні. *Інтернаука. Серія «Економічні науки»*. 2021. № 11. Т. 1. С. 42–48.  
DOI: [10.25313/2520-2294-2021-11-7679](https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-11-7679)
  10. Ситницький М. В. Міжнародний конкурентний потенціал дослідницьких університетів України. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3. С. 170–181.  
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-170-181>
  11. Фадєєва І. Г., Гринюк О. І., Кучерявий В. А. Науково-методичні підходи до оцінювання ефективності науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт. *Бізнес Інформ*. 2020. № 2. С. 66–73.  
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-2-66-73>
  12. Дибач І. Л. Інформаційно-комунікаційні потоки закладів вищої освіти в контексті корпоратизації. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3. С. 191–199.  
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-191-199>

## REFERENCES

- “Akademichna dobrochesnist: problemy realizatsii ta vidpovidalnist” [Academic Integrity: Implementation Challenges and Accountability]. [https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Академічна\\_добросесність:\\_проблеми\\_реалізації\\_та\\_відповідальність](https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Академічна_добросесність:_проблеми_реалізації_та_відповідальність)  
*Akademichna dobrochesnist: problemy dotrymannia ta priorityety poshyrennia sered molodykh vchenykh* [Academic Integrity: Compliance Challenges and Dissemination Priorities among Young Scholars]. Dnipro: DRIDU NADU, 2017.
- Chernoivanova, H. S. “Kontseptualno-metodolohichni pidkhid do orhanizatsiino-ekonomichnoho zabezpechennia innovatsiinoi pratsi” [The Conceptual-Methodological Approach to the Organizational-Eco-

- omic Provision of Innovative Labor]. *Biznes Inform*, no. 5 (2022): 27–32.  
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-5-27-32>
- Dybach, I. L. “Informatsiino-komunikatsiini potoky zakladiv vyshchoi osvity v konteksti korporatyzatsii” [The Information and Communication Flows of Higher Education Institutions in the Context of Corporatization]. *Biznes Inform*, no. 3 (2020): 191–199.  
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-191-199>
- Dymchenko, O. V. “Propozytsii shchodo derzhavnoho finansuvannia naukovoї diialnosti v Ukraini” [Proposals for State Financing of Scientific Activity in Ukraine]. *Internauka. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, vol. 1, no. 11 (2021): 42–48.  
DOI: [10.25313/2520-2294-2021-11-7679](https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-11-7679)
- Fadieieva, I. H., Hryniuk, O. I., and Kucheriavyi, V. A. “Naukovo-metodychni pidkhody do otsiniuvannia efektyvnosti naukovo-doslidnykh i doslidno-konstruktor-skykh robit” [Scientific and Methodological Approaches to Assessing the Efficiency of Research and Development Works]. *Biznes Inform*, no. 2 (2020): 66–73.  
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-2-66-73>
- Fishman, T. “We know it when we see it» is not good enough: toward a standard definition of plagiarism that transcends theft, fraud, and copyright”. *4<sup>th</sup> Asia Pacific Conference on Educational Integrity (APCEI)*, September 28–30, 2009. <http://ro.uow.edu.au/apcei/09/papers/37/>
- Kalycheva, N. Ye., and Maslova, V. O. “Udoskonalennia orhanizatsiini vyrobnytstva za umov formuvannia kreatyvnoho seredovyschcha na pidpriemstvi” [Improvement the Organization of Production under the Conditions Formation of the Creative Environment at the Enterprise]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 70–71 (2020): 55–63.  
DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i70-71.222127>
- Kryshstal, D. O., Nozhko, I. O., and Kopytin, D. Ye. “Orhanizatsiyni mekhanizm derzhavnoho rehuliuвання naukovo-tekhnichnoi diialnosti u zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy” [Organizational Mechanism of State Regulation of Scientific and Technical Activity in Higher Education Institutions of Ukraine]. *Zdobutky ta dosiahnennia prykladnykh ta fundamentalnykh nauk XXI stolittia*. Cherkasy, 2022. 48–52.
- Simakhova, A. O. “Hlobalnyi vymir rozvytku modelei sotsialnoi ekonomiky” [The Global Measure of the Social Economy Models Development]. *Biznes Inform*, no. 3 (2020): 33–39.  
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-33-39>
- Sytynskyi, M. V. “Mizhnarodnyi konkurentnyi potentsial doslidnytskykh universytetiv Ukrainy” [The International Competitive Potential of Ukrainian Research Universities]. *Biznes Inform*, no. 3 (2020): 170–181.  
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-170-181>
- Tkachenko, N. E., and Olshanskyi, O. V. “Rozvytok soft skills suchasnoho fakhivtsia v zakladi vyshchoi osvity” [Development of Soft Skills of a Modern Specialist in a Higher Education Institution]. *Biznes Inform*, no. 1 (2022): 185–191.  
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-185-191>